

ЗМІСТ

День перший	7
День другий	27
День третій	67
День четвертий	125
День п'ятий	189

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Надходить осінь, і дерева вбираються жовтими, червоними та брунатними барвами; курортне містечко в мальовничій долині неначе оперезане полум'яною крайкою пожежі. Попід колонадою, схиляючись над джерелами, туди й сюди походжають жінки. Вони не можуть мати дітей і сподіваються на цих мінеральних водах знайти ліки від свого безпліддя.

Чоловіків тут набагато менше, але все ж таки вони подибуються, бо ці води помічні не лише в гінекології, а й цілющі для серця. Проте на одного недужого чоловіка тут припадає дев'ятеро жінок, і це страшенно лютить молоду самотню дівчину, яка працює тут медсестрою й обслуговує в басейні безплідних паній!

Ружена тут народилася, в неї тут батько й мати. Чи поцастить їй коли-небудь вирватися з цього містечка, де аж кишить жіноцтвом?

Сьогодні понеділок, робочий день добігає краю. Лишилося ще декілька гладких жіночок, треба загорнути їх у простирала, укласти на лежаки, втерти їм обличчя й усміхнутися.

— То що, зателефонуєш? — питають Ружену колеги; одна з них опасиста сорокарічна, друга — молодша й худорлява.

— Чом би й ні? — відповідає Ружена.

— Гайда! Не бійся! — каже сорокарічна і провадить її за комірки роздягалень, де у медсестер шафка, стіл і телефон.

— Зателефонуй йому додому, — затято під'юджує її худорлява, й вони утрюх регочуть.

— Я знаю тільки телефон театру, — каже Ружена, коли регіт ущухає.

2

То була жахлива розмова. Почувши у слухавці Руженин голос, він перелякався.

Жінки завжди лякали його; втім, жодна не вірила цьому, і всі вони вважали це грайливим жартом.

— Як ся маєш? — запитав він.

— Не дуже добре, — відказала вона.

— А що таке?

— Я хочу з тобою поговорити, — мовила патетично.

Того піднесеного тону він чекав уже кілька років.

— Та й що? — здушеним голосом запитав він.

Вона повторила:

— Нам треба терміново поговорити.

— Що сталося?

— Те, що стосується нас обох.

Він не міг і слова промовити. За мить повторив:

— Що сталося?

— У мене затримка на шість тижнів.

На превелику силу опанувавши себе, він сказав:

— Та то пусте. Таке часом трапляється, нічого воно не означає.

— Та ні, цього разу означає.

— Це неможливо. Геть неможливо. Так чи так, це не моя провина.

Вона розгнівалася.

— За кого ти мене маєш, скажи на милість?

Він боявся її образити, бо взагалі всього боявся.

— Та ні, не збираюсь я тебе ображати, що за дурня, чого це ти взяла собі в голову, що я тебе ображаю, просто кажу, що зі мною цього не могло статися, тобі нема чого боятися, адже це геть неможливо, фізіологічно неможливо.

— У цьому випадку можливо, — роздратовано відказала вона. — Що ж, перепрошую за клопіт.

Він боявся, що вона кине слухавку.

— Та ні, що ти, який клопіт. Ти добре зробила, що зателефонувала мені. Я, звісно, охоче допоможу. Усе це, певна річ, можна залагодити.

— Що ти маєш на увазі під оцим «залагодити»?

Він зніяковів. І, не зважившись назвати речі їхніми іменами, сказав:

— Ну... отак... залагодити.

— Я знаю, про що ти, але на це не розраховуй! Забудь про це. Я не зроблю цього, навіть якщо зіпсую собі все життя.

Він знову похолов од жаху, та цього разу спробував чинити несміливий опір.

— То чому ти мені телефонуєш, якщо не хочеш говорити? Ти хочеш поговорити зі мною про цю справу чи вже щось вирішила?

— Хочу поговорити.

— То зустрінемося.

— Коли?

— Я скажу тобі.

— Гаразд.

— Поки що бувай.

— Бувай.

Він поклав слухавку і повернувся до малої зали, де зібрався його оркестр.

— Панове, репетицію закінчено, — сказав він. — Я вже не можу.

3

Вона поклала слухавку, аж зашарівшись від обурення. Її образило те, як Кліма зустрів ту звістку. Втім, вона давненько вже почувалась ображеною.

Вони запізналися два місяці тому, коли славетний сурмач давав гастролі в курортному містечку. Після концерту була гулянка, туди запросили і її. Сурмач обрав її з-поміж усіх і провів із нею ніч.

Відтоді він і словом не озивався. Вона послала йому дві поштові картки з привітаннями, та він не відповів. Якось була вона проїздом у столиці й зателефонувала до театру, проте дізналася, що в нього якраз репетиція. Чоловік, який розмовляв з нею телефоном, спитався, як її звати, і сказав, що піде пошукає Кліму.

Повернувшись за кілька хвилин, він сказав, що репетиція вже скінчилася і сурмач пішов. Вона подумала, що її хочуть спекатися, й розгнівалася, тим паче, давно вже підозрювала про ту вагітність.

— Він вважає, що це фізіологічно неможливо! Диво та й годі, — фізіологічно, бач, неможливо! Цікаво, що він скаже, як народиться дитина!

Обидві колеги гаряче підтримували її. Того дня, коли в наповненій парною залі вона сказала їм, що збула тієї ночі небувалі години зі славетним чоловіком, сурмач став осудовиськом для всіх її приятельок. Його примара витала в залі, де вони чергували, змінюючи одна одну, й коли звучало його ім'я, тихенько реготали, наче йшлося про особу, яку вони дуже близько знали. І, довідавшись, що Ружена зайшла в тяж, вони відчули якусь чудернацьку втіху, адже тепер він став невіддільний од них завдяки фізичній присутності в глибині її тіла.

Сорокарічна поплескала її по спині:

— Та заспокойся вже, заспокойся, крихітко! Ось я дещо для тебе маю.

І розгорнула заяложений і пошарпаний глянцевий журнал.

— Поглянь!

Усі трое схилилися над світлиною гожої молоді чорнявки, що стояла на естраді з мікрофоном біля вуст.

Ружена спробувала вгадати свою долю з тих кількох сантиметрів знімка.

— Я й не знала, що вона така молода, — сказала недовірливо.

— Та де там! — всміхнулася сорокарічна. — Цій світлині вже десять років. Вона з ним одного віку. Ця жінка тобі не суперниця!

4

Під час тієї телефонної розмови Кліма подумав собі, що вже давно чекав на цю жахливу звістку. Звісно, не було жодних розумних підстав гадати, що він запліднив Ружену того

фатального вечора (навпаки, був певен, що вона несправедливо обвинуватила його), проте такої новини він сподівався вже давненько, ще до знайомства з Руженою.

Мав двадцять один рік, коли закохана в нього білявочка вирішила заявити, що вона вагітна, і в такий спосіб змусила взяти з нею шлюб. То були страшні тижні, у нього аж тремтіло все всередині, й урешті він занедужав. Відтоді затямив собі, що вагітність — це лихо, якого можна чекати звідусіль, що це удар, від якого немає громовідводу і про який сповіщають патетичним тоном по телефону (авжеж, того разу білявка теж сповістила йому про ту жакливу новину телефоном). Халепа, яка спіткала його в двадцять один рік, спричинилася до того, що він вступав у контакти з жінками з відчуттям тривоги (проте досить палко) і після кожного побачення остерігався недобрих наслідків. Хоч він і запевняв себе, що завдяки його хворобливій обережності ймовірність тієї халепи не становить і тисячної відсотка, проте боявся навіть тієї тисячної.

Якось спокусився був вільним вечором і зателефонував одній жінці, якої не бачив уже два місяці. Впізнавши його голос, вона вигукнула: «О Боже, це ти! Я так чекала, що ти зателефонуєш! Мені так потрібно було, щоб ти зателефонував!» — і так наполегливо виголосила вона це, з таким пафосом, що серце його знову стиснулося від звичної тривоги й він усеньким своїм еством відчув: настала мить, якої він так остерігався. А що він завжди намагався якомога рішучіше дивитися правді у вічі, то й зараз пішов у наступ. «Чому ти кажеш мені це таким трагічним тоном?» — запитав він. «Учора померла моя мама», — відказала вона, і йому аж на душі полегшало, хоч і знав, що настане пора, коли таки не пощастить уникнути того лиха.

— Та годі вже! Що все це означає? — сказав ударник, і Кліма нарешті оговтався. Він побачив довкола заклопотані обличчя своїх музик, тож розповів їм про те, що сталося. Вони покидали інструменти і заходилися давати йому поради.

Перша порада була радикальна: вісімнадцятирічний гітарист заявив, що ту жінку, яка телефонувала їхньому начальникові й сурмачеві, потрібно гнати в три вирви. «Скажи їй, нехай робить, що хоче. Дитина не твоя, й тобі немає до того ніякого діла. А як наполягатиме, то аналіз крові покаже, хто батько».

Кліма зауважив, що такі аналізи здебільшого нічого не доводять і до уваги беруться тільки обвинувачення, які висуває жінка.

Гітарист відказав, що до того аналізу справа не дійде. Якщо дати жінці такого одкоша, то вона не вдаватиметься до марних заходів і, збагнувши, що чоловік, якого вона обвинувачує, не якийсь там вайло, позбудеться дитини власним коштом.

— А якщо вона все ж таки народить ту дитину, то ми всі, усенький оркестр, посвідчимо в суді, що переспали з нею за тої пори. І нехай шукають батька поміж нами!

Проте Кліма відказав:

— Не сумніваюся, що ви зробите це задля мене. Але поки все воно скінчиться, я з глузду зсунуся від непевності і страху. В цьому ділі я найбоягузливіший з-поміж усіх чоловіків на світі, і найперше, що мені потрібно, це певність.

Усі з ним погодилися. Гітаристова метода була в принципі непогана, та не для всіх. Надто ж не надавалася вона для чоловіка зі слабкими нервами. Та й не годилося так

чинити людині уславленій і заможній, заради якої жінки ладні були ризикнути всім. Отож вони погодилися на тому, що дівчині не можна давати одкоша, а треба схилити умовляннями до того, щоб вона погодилася зробити аборт. Але до яких аргументів удатися? Вони розглянули три засадничі методи.

Перша метода полягала в тому, щоб звернутися до співчутливого дівочого серденька. Кліма розмовлятиме з медсестрою, як зі своєю найліпшою подругою; він щиро звириться їй у всьому; скаже, що його дружина серйозно хвора і помре, дізнавшись, що її чоловік надбав дитину з іншою жінкою; що Кліма ні в моральному, ні в психологічному плані не зможе витерпіти такої ситуації; і що він благає медсестру зглянутися над ним.

Але ця метода зустріла принципові заперечення. Не можна будувати стратегію на такій сумнівній і непевній основі, як душевна доброта тієї медсестри. Надто вже чуйне і співчутливе серце мало бути в дівчини, щоб те звернення не обернулося проти Кліми. А вона, звісно ж, образиться, що він, батько її дитини, вділяє таку увагу іншій жінці, тож може завзятися проти нього.

Друга метода полягала в тому, щоб звернутися до здорового глузду тієї дівчини. Кліма спробує пояснити їй, що він не має і не може мати певності свого батьківства. Вони не були знайомі, бачив він її тільки раз у житті, та й нічого про неї не знає. Хто там іще з нею спав, йому невідомо. Ні, ні, звісно ж, він не каже, що дівчина хоче пошити його в дурні, але ж вона не може стверджувати, що не зустрічалася з іншими чоловіками! І якщо вона таки завірятиме в цьому, то звідки знати Клімі, що вона каже правду? Та й чи розумно приводити на білий світ дитину, якщо батько її не певен